

B. Po poszczególnych komunikatach i na końcu miała miejsce dyskusja. Warto przytoczyć niektóre wnioski o charakterze pastoralnym.

1. Duszą teologii jest – wedle zasady Vaticanum II – Biblia. Od niej powinna się zaczynać analiza teologiczna i pastoralna.

2. Kapłaństwo jest trudne i wymagające. Biblia świadczy o tym, przedstawiając różne procesy związane z funkcjonowaniem kapłaństwa w Starym Testamencie i koncepcją kapłaństwa w Nowym. Istnieje ciągle niebezpieczeństwo rytualizmu.

3. Należy podkreślać rolę nauczania w kapłaństwie.

4. Pismo święte jest jakby testem, czy instytucja kapłaństwa zdała egzamin. Test wypada pomyślnie, ale to wymaga ciągłego odnawiania kapłaństwa. Si Ecclesia reformanda, et sacerdotes reformandi.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL

Ks. Tadeusz Matras

XXXIV SPOTKANIE BIBLISTÓW POLSKICH W RADOMIU (1996)

Do nowo wybudowanego gmachu w Radomiu zostało przeniesione seminarium duchowne z Sandomierza jeszcze przed powstaniem diecezji radomskiej. W tym gmachu w dniach 12–13 września 1996 r. gościli bibliści polscy zastanawiając się jak wprowadzić Pismo św. do posługi duszpasterkiej i w jakim zakresie wykorzystać go w duszpasterstwie.

12 września – spotkanie rozpoczęło się Mszą św. koncelebrowaną w kaplicy seminaryjnej pod wezwaniem Matki Bożej Miłosierdzia z Ostrej Bramy. Koncelebrze przewodniczył biskup radomski dr Edward M a t e r s k i. W wygłoszonej homilii apelował o otwarcie się na Słowo Boże na wzór Maryi, o głęboką refleksję nad tym Słowem oraz przeniesienie i przekazanie go w nowe czasy. Wskazał na znaki czasu jakimi są jubileusz chrześcijaństwa na ziemi oraz podjęta nowa ewangelizacja.

Obrazy otworzył ks. prof. dr hab. Ryszard R u b i n k i e w i c z SDB – prezes sekcji biblistów polskich, dziękując władzom seminaryjnym za pełne zyczliwości przyjęcie uczestników spotkania w swoich progach. Zakomuni-

kował o zatwierdzeniu projektu statutu Stowarzyszenia Biblistów Polskich. Z radością przypomniał o nominacji biskupiej ks. dra Mariana Gołębskiego, który obecnie jako 17 biblista polski został podniesiony do tej godności. Poinformował o uzyskanych tytułach i stopniach naukowych przez biblistów w czasie od ostatniego spotkania.

Obradom przed południem przewodniczył ks. doc. dr hab. Stanisław Włodarczyk (Częstochowa). Referat wygłosił ks. dr Stanisław Haręza (Przemyśl), *Droga Słowa Bożego od jego zrozumienia do inkulturacji*. Natomiast komunikaty przekazali: ks. doc. dr hab. Tadeusz Brzegowy (Kraków), *Pismo święte w liturgii Starego Testamentu* i ks. prof. dr hab. Jan Kanty Pytel (Poznań), *Wykorzystanie Biblii w Lectio Divina*. Wszystkie zmierzały do szukania dróg aktualizacji Pisma św. w codziennym życiu chrześcijanina.

Ks. dr Stanisław Haręza podjął problem aktualizacji Biblii w świetle ostatniego dokumentu papieskiego z 1993 r. Akcentował, że aktualizacja orędzia biblijnego związana z misją Kościoła nie może kończyć się na odkrywaniu przesłania, ale musi zmierzać do egzystencjalnego przeżywania. Powszechne zaś czytanie Pisma św. przez wiernych domaga się dobrego komentarza. W referacie mówca zwrócił uwagę na problemy: poprawnej egzegezy tekstu biblijnego zmierzającej do odkrywania w nim prawdy objawionej, biblijnej lekcji aktualizacji kontaktu żywej tradycji uwzględniającej kontekst ekklezjalny w interpretowanym przekazie, znajomości problematyki antropologicznej, wymiaru aktualizacji i jej granic oraz inkulturacji tak będącej dzisiaj na czasie. Orędzie biblijne skierowane jest bowiem do wszystkich ludzi różnych kultur.

Ks. doc. dr hab. Tadeusz Brzegowy przedstawił obraz kultu bożego w podstawowym dziele deuteronomistycznym po upadku obu królestw Izraela. Centrum kultu stanowiła wówczas Jerozolima. W referacie omówił problem Jerozolimy i miejsca kultu, pozycji króla w kulcie, kapłaństwa i jego socjalnej kontroli, kierunku nadawanego przez kapłaństwo jerozolimskie, eliminacji kultów pogańskich, pozycji lewitów. Akcentował przede wszystkim istotę kultu jahwistycznego.

Ks. prof. dr hab. Jan Kanty Pytel akcentował codzienne czytanie Pisma św. jako powrót do starej praktyki Kościoła pierwszych wieków. Przypomniał zalecenie Piusa XII, aby wszyscy duchowni codziennie czytali Pismo św. łącząc je z medytacją. Ostatnia *Instrukcja* zaleca indywidualną i duchową lectio divina, gdyż ubogaca ona życie wewnętrzne i dynamizuje działalność apostołską. Lectio divina musi bowiem wprowadzać w atmosferę modlitwy.

Po południu obradom przewodniczyła s. doc. dr hab. Ewa Józefa Jezierska OSU (Wrocław). Referat wygłosił ks. dr hab. Antoni Packer (Tarnów), *Teoria i alegoria w egzegezie starożytnego Kościoła*. Z komunikatem wystąpił o. dr Ryszard A. Sikora OFM (Lublin), *Pismo święte w liturgii chrześcijańskiej*.

Ks. dr hab. Antoni Packer mówił o św. Pawle jako pierwszym w chrześcijaństwie posługującym się alegorią oraz wielu jego naśladowcach wśród pisarzy pierwszych wieków Kościoła. Przez alegorię chciano zdobywać ludzi dla Chrystusa. Referent ukazał podobieństwa i różnice w posługiwaniu się alegorią, ale również różnice pomiędzy alegorią pogańską

a chrześcijańską. To Duch Święty obierał formę, aby prawda przedstawiona ludziom mogła być przez nich rozumiana i przyjęta.

O. dr Ryszard A. S i k o r a OFM zwrócił uwagę na wykorzystanie tekstu biblijnego w liturgii, bowiem od samego początku stanowił on integralną część liturgii eucharystycznej, sakramentalnej i uświęcenia dnia. Ostatni dokument papieski podkreśla, że liturgia stanowi najlepszą formę spotkania człowieka z tekstem biblijnym. Posługiwanie się tekstem biblijnym w liturgii jest przypomnieniem tego, co powiedziano o więzi Biblii z liturgią w dokumentach soborowych.

Pierwszy dzień obrad zakończono apelem jasnogórskim w kaplicy seminaryjnej. Podczas niego maryjną refleksję prowadził o. mgr Anastazy G ę g o t e k OCD (Lublin).

Drugi dzień obrad rozpoczęto Mszą św. koncelebrowaną w kaplicy seminaryjnej pod przewodnictwem ks. bpa dra Ryszarda K a r p i ń s k i e g o z Lublina. Homilię wygłosił ks. prof. dr hab. Ryszard R u b i n k i e w i c z SDB (Lublin) koncentrując się w niej na słowach Apostoła Narodów wyrażających radość z głoszenia Ewangelii Chrystusowej.

Obradom w tym dniu przewodniczył ks. doc. dr hab. Antoni T r o n i n a (Lublin). Referat wygłosił ks. prof. dr hab. Michał C z a j k o w s k i (Warszawa), *Pismo święte w dialogu ekumenicznym*. Ks. doc. dr hab. Jerzy C h m i e l (Kraków) wystąpił z komunikatem *Pismo święte w duszpasterstwie*.

Ks. prof. dr hab. Michał C z a j k o w s k i ukazywał, że Biblia łączy wszystkich ludzi. Słowo zawarte w Piśmie św. służy bowiem jedności. Dążąc do zjednoczenia trzeba otworzyć Pismo św. Mówca zwrócił uwagę na troskę o wspólne odszukiwanie w tekście biblijnym centrum życia, którym jest Chrystus. Do zjednoczenia powinny nas prowadzić wspólne przekłady Biblii, komentarze, ekumeniczne wydania tekstów biblijnych, nabożeństwa i ekumeniczne święto Biblii.

Ks. doc. dr hab. Jerzy C h m i e l opierając się na dokumencie Stolicy Apostolskiej chciał ukazać potrzebę oraz sposoby posługiwania się i wykorzystania Pisma św. w duszpasterstwie. Mówił o trzech rodzajach hermeneutyki stosowanej przez duszpasterzy polskich: katechezie biblijnej, apostołstwie biblijnym i homilii biblijnej. Ubiblijnona katecheza powinna prowadzić do spotkania z Chrystusem, stąd nieodzowna w niej jest aktualizacja słowa biblijnego. W apostołstwie biblijnym zwracał uwagę na różne formy spotkania ze Słowem Bożym: tygodnie biblijne, czasopisma i książki z tego zakresu. Lekturę i studium Pisma św. w rodzinie widział jako podstawowy zrab rodzajego się apostołstwa biblijnego.

Po każdym referacie i komunikacie miała miejsce ożywiona dyskusja.

Ustalono, że spotkanie w 1997 r. odbędzie się w Przemyślu, w dniach 18–19 września. Jako tematykę jego wysuwano problem rodzajów literackich w Piśmie św. lub Pięcioksięgu i nowych spojrzeń na jego interpretację. Proponowano zaprosić na nie biblistów z Ukrainy i Słowacji.

Uczestnicy spotkania w pierwszym dniu zwiedzili wystawę poświęconą królowi Sobieskiemu w miejscowym muzeum, katedrę radomską oraz kościół św. Kazimierza.

Pierwszy dzień obrad kończyło wystąpienie prof. Fahrnera (Dallas) z USA sygnalizujące o podjętych krokach nad przygotowaniem międzynarodowego

dowego komentarza biblijnego, opracowywanego przez biblistów świata. Profesor zachęcał polskich biblistów do udziału w pracach nad nim. Zespół redakcyjny wersji polskiej tworzą: ks. bp St. Gądecki, ks. prof. R. Rubinkiewicz SDB i ks. dr W. Chrostowski.

Przedstawiciele różnych wydawnictw katolickich poinformowali o nowych publikacjach biblijnych.

W spotkaniu w Radomiu brało udział 71 biblistów z całej Polski. Uczestniczyło w nim 4 księży biskupów.

Kraków

Ks. TADEUSZ MATRAS

BIBLIŚCI UCZESTNICZĄCY W SPOTKANIU W RADOMIU

1. o.	Arndt Marian OFM	57 300	Kłodzko, ul. Daszyńskiego 1
2. ks.	Bednarz Michał	33 100	Tarnów, Pl. Katedralny 1/8
3. ks.	Bielecki Stanisław	25 516	Kielce, ul. IX Wieków 15 a
4. ks.	Bogacz Roman	30 647	Kraków, ul. Witosa 9
5. ks.	Brzegowy Tadeusz	33 100	Tarnów, ul. Kapitulna 2
6. ks.	Chmiel Jerzy	31 012	Kraków, ul. św. Marka 10
7. ks.	Chrostowski Waldemar	02 130	Warszawa, ul. Gorlicka 5/7
8. ks.	Czajkowski Michał	00 132	Warszawa, ul. Grzybowska 16-22/912
9. o.	Czarniak Władysław OFM	34 130	Kalwaria Zebrzydowska, ul. Bernardyńska 46
10. o.	Czoska Melchior OFM	40 563	Gdańsk-Nowy Port, ul. Oliwska 2
11. o.	Dąbek Tomasz OSB	30 375	Kraków-Tyniec, ul. Benedyktyńska 37
12. ks.	Dreja Antoni	41 809	Zabrze, ul. Sikorskiego 102
13. ks.	Dyrda Jan	66 001	Zawada
14. bp	Gądecki Stanisław	62 200	Gniezno, ul. J. Łaskiego 2
15.	Gajownik Marek	26 600	Radom, ul. Sowińskiego 13/24
16. o.	Gęgotek Anasztazy OCD	20 467	Lublin, ul. Świętochowskiego 14
17. ks.	Godlewski Zbigniew	02 134	Warszawa, ul. 1 Sierpnia 28/24
18. ks.	Hałas Stanisław SCJ	30 715	Kraków, ul. Saska 2
19. ks.	Hanelt Tadeusz	62 200	Gniezno, ul. Seminaryjna 2
20. ks.	Jachym Jan	82 038	Łódź, ul. św. Antoniego 4
21. o.	Jankowski Augustyn OSB	30 375	Kraków-Tyniec, ul. Benedyktyńska 37
22. ks.	Jelonek Tomasz	31 127	Kraków, ul. Kochanowskiego 3/2
23. s.	Jezierska Ewa Józefa OSU	50 140	Wrocław, pl. Nankiera 16
24.	Kantor Maria	30 306	Kraków, ul. Konfederacka 6
25. bp	Karpiński Ryszard	20 950	Lublin, ul. Królewska 10
26. ks.	Kempiak Ryszard	50 377	Wrocław, Pl. Grunwaldzki 3
27. ks.	Kiedzik Mirosław	85 061	Bydgoszcz, ul. Matejki 1
28. ks.	Klimek Piotr	04 175	Warszawa, ul. Ostrobramska 72

29. ks. Koncewicz Tadeusz SDS 55 038 Osola, Bagno 31
30. ks. Kondracki Andrzej SDB 20 104 Lublin, ul. Misjonarska 4
31. ks. Kończak Adam 27 600 Sandomierz, ul. Żeromskiego 6
32. ks. Kowalczyk Andrzej 80 330 Gdańsk-Oliwa, ul. Cystersów 1
33. ks. Koziół Stanisław 37 450 Stalowa Wola,
ul. Metalowców 17/57
34. ks. Kucharski Jacek 26 600 Radom, ul. Młyńska 23/15
35. o. Langkammer Hugolin OFM 20 039 Lublin,
ul. ks. Radziszewskiego 7
36. ks. Leks Paweł SCJ 30 864 Kraków, ul. Smolenia 60
37. ks. Łach Jan 01 842 Warszawa, ul. Reymonta 19/298
38. ks. Magda Michał SVD 14 520 Pieniężno, Kolonia 19
39. ks. Małecki Zdzisław 42 200 Częstochowa, ul. św. Barbary 41
40. ks. Matras Tadeusz 31 058 Kraków, ul. Stradomska 4
41. ks. Mędała Stanisław CM 00 047 Warszawa,
ul. Krakowskie Przedmieście 3
42. bp Odzimek Adam 26 600 Radom, ul. Sienkiewicza 13
43. ks. Ordon Hubert SDS 20 057 Lublin, ul. Junoszy 7
44. ks. Paciorek Antoni 20 436 Lublin, ul. Kunickiego 128/130
45. ks. Pick Józef 83 113 Turze 23
46. Piekarz Danuta 30 003 Kraków, ul. Lubelska 13/34
47. Pieniężny Paweł 20 950 Lublin, ul. Niecała 8/113
48. ks. Pisarek Stanisław 40 050 Katowice, ul. gen. Zajączka 2
49. ks. Poniży Bogdan 60 830 Poznań, ul. Krasińskiego 11/2
50. ks. Preder Bronisław 42 207 Częstochowa, ul. Okrzei 41
51. ks. Pytel Jan Kanty 60 348 Poznań, ul. Skarbka 23
52. ks. Rakocy Waldemar CM 20 803 Lublin, ul. Warszawska 31/26
53. ks. Rostkowski Zbigniew 17 312 Drohiczyn, ul. Kościelna 10
54. ks. Rubinkiewicz Ryszard SDB 20 129 Lublin, ul. Kalinowszczyzna 3
55. ks. Rumianek Ryszard 00 322 Warszawa,
ul. Krakowskie Przedmieście 52/54
56. ks. Sieg Franciszek SJ 02 532 Warszawa, ul. Rakowiecka 61
57. o. Sikora Ryszard OFM 20 002 Lublin,
ul. Krakowskie Przedmieście 42
58. bp Skucha Piotr 41 200 Sosnowiec, ul. Orla 19
59. ks. Strus Andrzej SDB Rzym, Piazza Ateneo Salesiano 1
60. ks. Sulowski Julian SJ 02 532 Warszawa, ul. Rakowiecka 61
61. ks. Szymanek Edward TChr 60 962 Poznań, ul. Panny Marii 4
62. ks. Tronina Antoni 05 080 Izabelin k. Warszawy, Laski
63. ks. Warzecha Julian SAC 05 850 Ożarów Mazowiecki,
ul. Kilińskiego 20
64. Widła Bogusław 01 652 Warszawa, ul. Potocka 6/50
65. ks. Witczyk Henryk 20 604 Lublin, ul. Wajdeloty 3/47
66. ks. Włodarczyk Stanisław 42 200 Częstochowa, ul. św. Barbary 43
67. ks. Wodecki Bernard SVD 14 520 Pieniężno, Kolonia 19
68. ks. Woźniak Jerzy CM 31 150 Kraków, ul. św. Filipa 19
69. ks. Załęski Jan 04 175 Warszawa ul. Ostrobramska 72
70. ks. Zawiszewski Edward 83 130 Pelplin, Plac Mariacki 7
71. Ziółkowski Zenon 04 493 Warszawa, ul. Szareckiego 6/39